

PRAVICA

Glasi krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek popoldne; v slučaju prezemka dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Stari trg 2/1 — Nefronktrana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1-50 — Cena: za 1 mesec Din 5-,-, za štiri leta Din 15-,-, za pol leta Din 30-,-; za inozemstvo Din 7-,- (mesečno) — Oglasi po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročila na upravo jugoslovanske tiskarne, Kolportažni oddelak, Poljanski nasip št. 2 — Rokopisi se ne vračajo

Na pravo pot!

Krščanski socializem nam mora biti sila, življenje. Saj mu je bistveno in daljni cilj, katerega se trudi doseči in uveljaviti, ravno to, da se zopet ožive in v vsakem posamezniku postanejo resnica one božje zapovedi, ki so človeku dane, da si po njih uravna tok vsega življenja. Zato mora biti tudi vsakemu, ki se priklanja za krščanskega socialista jasno v zavesti, da ni dovolj samo ideje priznavati in za resnico imeti, nego da je k vsemu temu potrebna tudi sila, ki jih bo v vsakdanjem življenju uresničila. Vera mora postati sila, ki dela čudeže in gore prestavlja. In če tako gledamo ideje krščanskega socializma, potem vemo, da gre naša pot mnogo dalje, kot da bi samo razlagali ideje socializma in komunizma, jih primerjali in dobro razlagali. To bi bila samo še neodpustljiva pasivnost, ki ne dela nič več kot samo to, k čemur ga prisilijo drugi. Mi vemo, da današnji čas, katerega je kapitalistični družabni red obrezbožil in ga odtrgal iz naravnih in božjih postav, zahteva ravno od nas največje aktivnosti. Zahteva od nas, da temu svetu, ki drvi samo še za zunanjim ugodjem in mu uravnava medsebojno življenje le še sila in strah pred njo, pokažemo, da je naša vera živa sila, ki je zmožna preobrniti mišljenje, hotenje in delovanje ter mu dati nove, lepše vsebine. Tistim, ki mislijo, da je današnji svet nepredugačljiv in da je vse to zlo nekam potrebno, bi povedali kot lep zgled ravno dobo suženjstva. Saj takrat si nihče ni mogel misliti prave svobode brez suženjstva nekaterih. Veliki modrijani niso mogli preko te neresnice. Današnji gospodarski stroj je ustvaril nove mase modernih sužnjev. Stroj je mehaniziral delavca, tako da je samo še del stroja. Mehaniziral je človeško delo, tako da se ne ceni več po notranji vrednosti ampak samo po tem koliko koristi more prinesiti kapitalistu. Do skrajnosti organizirano gospodarstvo pa je usužnjilo poleg delavca tudi vse drugo življenje in ga vključilo v formalizem ter dirigira takt znanosti, filozofiji, sploh mišljenju in čustvovanju človeka.

Ravno zato pa kapitalizem ni dovedel v krizo samo delavskega stanja, izmotal je vse kulturno življenje. Poudarjajoč popolno prostost vsakega posameznika je privedel človeštvo do tega, da so dobili vso moč samo posamezniki, ki so si osvojili materialne dobrine, velika večina pa je izgubila vso svobodo. Peščica ljudi tako vlada nad večino. Privatna last se je nagromadila v rokah nekaterih, dočim armade delavcev nimajo drugega kot delovne roke. Kapitalizem je usužnjil naravo, usužnjil pa si je tudi človeškega duha.

Prepričani smo zato, da ne sme veljati naš boj samo zunanji preureditvi gospodarskega reda, obračati se mora obenem tudi proti vsem napakam v življenju in mišljenju človeka. Vse življenje krog nas, od družine do javne politične borbe moramo gledati pod vidikom bodoče družbe kakor si jo zamišljamo. Novo življenje ne bo nastalo samo s spremembo nekaterih izrastkov kapitalizma, treba je da ustvarimo tudi novega človeka, ki bo po svojem mišljenju in hotenju imel drugačne cilje. Nova družba mora rasti harmonično, da bo človek obenem, ko se bo otrese modernega suženjstva videl tudi v vsem drugem življenju nove vrednote, ki ga bodo dvigale, da bo boljši tudi sam. Boj proti kapitalizmu ni

samo boj za nove gospodarske oblike, temveč hoče prodreti v vse naše javno in privatno življenje. Gradi od posameznika do družbe. Toda ne tako, kot to radi svetujejo kapitalisti, češ, najprej predručajte človeka, potem bo mogoče govoriti o novi družbi. Ne! Oboje nam je enako važno. Gradimo pri sebi, gradimo tudi v organizacijah in v javnem življenju.

In novo življenje tudi raste! Delavska mladina po vseh deželah nam je porok, da rastemo v boljše in lepše življenje!

Političen pregled.

Novo vlado je sestavil Uzunović. V kabinetu je tudi en pristaš Jovanovičeve struje. Gotovo je, da je nova vlada samo začasna in boj za kulisami med raznimi strujami se nadaljuje. V teku kratkega obstoja vlade je odstopil že prometni min. Krsta Miletič, ker ga je Radić na shodu v Pakracu grdo napadel. Za tem odstopom se gotovo skriva tudi Pašić, ki je neprestano na delu, da bi krizo vlade čimprej zopet izzval. Sicer je pa vlada itak v krizi že ves čas, odkar obstoja. Zelo pomembno za položaj je tudi ostro napadanje na Stjepana Radića od strani radikalov.

Delavske hranilne vloge.

Delavska zbornica namerava po programu izpolniti občutno vrzel v delavskem gibanju: ob danem življenjskem standardu utrditi existenco delavca s pomočjo hranilnih vlog. Načrt, ki ga je v to svrhu predložila večina v zbornici ne zasluži že radi svoje pomanjkljivosti, da bi ga v podrobnostih popravljali; pomeni nam pa nov dokaz, kako se rodi v socialističnih vrstah groba bančna spekulacija.

Po predloženih pravilih bi se imela ustanoviti Delavska pomožna blagajna, reg. zadr. z omejeno zavezo in s sedežem v Ljubljani. Namen zadruge je zbiranje malih hranilnih vlog in nalaganje istih pri članih. Zadruga bi tvorila dvojne vrste članov: podjetniki z glavnimi in delavci s poslovnimi deleži. Delavci-člani zadruge bi bili združeni po obratih v poslovne edinice in bi tedensko nalagali določen znesek pri podjetju, kjer so zaposleni. Na sedežu zadruge se vrši vsako leto občni zbor, na katerem bi vsako poslovno edinicu zastopal le po en delegat z glasovi vseh članov edinic.

V oživitvorenje predloženega načrta ob izobrazbi našega delavstva sploh ne moremo verjeti; bilo pa bi tudi brezploden poskus, ker bi podjetniki sodelovali le proti primernim ugodnostim (cenejši kredit) in zavarovanju proti številčni premoči članov-delavcev; delavec pa bi prostovoljno lezel vsled skromnih prihrankov v še večjo odvisnost od podjetnika. Tudi v slučaju, da bi načrt Delavske zbornice slonel na najosnovnejših načelih združništva (zadruga združuje gospodarsko moč članov finančijalnega, osebnega in npravstvenega značaja, ne pa kapital v slabem pomenu; ali pa najvažnejši organ uprave občni zbor mora omogočiti živo osebno sodelovanje članov itd.) odrekamo njej mandat, da snuje delavske hranilnice in jih vodi bodisi posredno ali neposredno. Pozdravili bi vsako podporo, ki bi jo Delavska zbornica nudila delavskemu združništvu.

Položaj delavstva v agrarni Jugoslaviji, posebno v Sloveniji, kjer no-

sijo vso težo gospodarske krize delovni sloji, naravnost sili delavstvo, da se čim intenzivneje poslužuje vseh sredstev samopomoči. Zamujeno je danes govoriti, zakaj se ni pri nas vse delavsko združništvo (tudi kreditno) osredotočilo v delavskih konzumi, kar bi našim socialističnim težnjam najbolje odgovarjalo; naše delavstvo ni nalagalo nikakih prihrankov, izjeme so jih nosile v banko. Lansoletni kongres je krepko povdaril to vrzel v našem gibanju, odločno pa tudi naročil, da delavski združniki prično to ledino orat. Že v jeseni se je ustanovila v Ljubljani I. delavska hranilnica in posojilnica, ki naj kot osrednja zadruga organizira kreditno združništvo med delavstvom. Kakor boj proti alkoholizmu, surovosti itd. ne more brez noč doseči velikih uspehov, tako je tudi za prostovoljno pritrgovanje že itak skromnega dohodka odn. nalaganje malih prihrankov potrebna vzgoja, ki jo delavcu ne bo dala ne banka, ne Delavska zbornica, temveč lastna zadruga.

§ 16. pravil I. delavske hranilnice in posojilnice glasi: »Radi uspešnejše gospodarske pomoči odpirajo zadruga svojim članom tekoči račun za obvezne vloge. Člani, ki se poslužujejo tega načina hranjenja, se morajo s posebno pismeno izjavo zavezati, da bodo, dokler so v službi, določeni del svojih službenih prejemkov, ki pa ne sme biti manjši od 1 odstot. službenih dohodkov, redno vsak mesec nalagali pri zadrugi na tekoči račun. Odpovedni rok za te vloge določi načelnost. Le v slučaju brezposelnosti, preselitve na drugo službeno mesto, smrti člana ali kake družinske nesreče se sme po sklepu načelnosti izplačevati brez odpovedi, in sicer v obrokih, ki ne presegajo višine enomesečnih službenih prejemkov vlagatelja itd.

Delavski zbornici svetujemo, da ne trati časa z brezplodnimi poskusi od zgoraj navzdol, delavstvo pa pozivamo, da s še večjo vnemo dela na podlagi zadevne resolucije lanskega kongresa po vzoru I. delavske hranilnice in posojilnice.

Rozman Peter:

Praktična izvedba viničarske organizacije.

Občni zbori skupin naše viničarske zveze so minuli. Iz posameznih poročil je razvidno, da je bil v letu 1925 napredek naše organizacije velik, predvsem v njeni notranjosti. Preuredilo in izpopolnilo se je marsikaj, kar ni bilo v skladu z našim pokretom, ali pa ga je celo oviralo. Povsod v območju naše zveze se čuti enako hotenje, sliši enak klic. »Organizacijo do zadnje viničarske koče! Vsak viničar v naše vrste!« Vendar, če pa pogledamo v naše razmere, predvsem krajevne, moramo priznati, da ne bo šlo tako neovirano, kot je najsrčnejša želja premnogega našega zavednega in agilnega pokretaša. Treba je tukaj precejšnje podjetnosti, če hočemo storiti nekaj, na kar bomo lahko vselej ponosni in bo nam tudi res v korist.

Glavne ovire za razširjenje organizacije je, da mi viničarji ne bomo skupaj v vaseh, trgih itd., kot drugi naši delavski tovariši, ampak mi smo raztreseni posamič po vseh gričih in dolinicah gosteje ali redkeje, kakor se pač raztezajo vinogradna posestva večjih ali manjših vinogradnikov. Tukaj je zategadelj vsako organizacijsko ali prosvetno delo do skrajnosti oteženo, ker je nemogoče dobiti naše

tovariše pogosteje k sestankom in predavanjem, ki so nujna potreba za izobrazbo našega delovnega človeka in delovanje društva.

Naše delavstvo nima tudi potrebnih ugodnosti pri delovnem času kot jih imajo naši drugi tovariši, da bi lahko vsak čas nekaj prostega časa uporabili za potrebe svoje organizacije. Viničarji, razen v zimskem času, nimamo poleg nedelj in praznikov nič prostega časa. Če nismo zaposleni pri delu v vinogradu, imamo pa dovolj opravka na svoji deputatni zemlji, senokoši, pri živini itd. Radi neprestane zaposlenosti morajo naši funkcionarji žrtvovati precejšen del svojega nočnega počitka, da se sestajajo k sejam in da redno vršijo svoje dolžnosti v poslovanju. Tako mora tudi članstvo računati z gotovimi zamudami, če hoče na daljšo pot k sestankom ali kamor jih pač kliče njih stanovska dolžnost.

Izkušnja, kot najboljša učiteljica, nam je pa pokazala tudi v teh krajevnih razmerah in drugih neodstranljivih zaprekah dober izhod. Organizirali smo zaupniški aparat. V vsakem vrhu in dolini so sedaj naši zaupniki. Boljši in uglednejši naši možje, predvsem mlajši, naj prevzamejo to važno nalogo za ukrepitev organizacije. Zaupniki naj z zaupniškimi knjižicami, katere jim preskrbi skupina, pobirajo od članov določene prispevke. V knjižico naj bodo vpisani vsi člani, kateri bivajo v neposredni bližini zaupnika; le ta ima na ta način priložnost biti v stalnem stiku s člani in tvorijo potrebno vez med odborom in članstvom. S tem bo tudi olajšano delo skupinskih blagajnikov, kateri bodo lahko vsako četrtletje obračunavali s svojo centralo in ta potem dalje J. S. Z. Na ta način noben član ne bo dolgoval svoji organizaciji male članarine zato, ker ni imel časa in radi oddaljenosti. V tem oziru bo odsej za nas vedno nerešena točka odpravljena in na mesto dolgov članov in skupin bo nastopil red in doslednost.

Ni pa dovolj, da praktično izvedemo organizacijo zgolj iz gmotnih ozirov, brez katerih organizacija sploh ne more obstojati, ampak tudi iz drugih razlogov je treba natančneje izpeljave organizacije. Predvsem zaradi izobrazbe. Vse delovne sloje, kakor tudi nas viničarje, čaka velika naloga v bližnji bodočnosti, za katero se moramo pripraviti. Vzgojiti moramo mojstre, ki bodo pravilno in na temelju kršč. soc. pravičnosti reševali pereče vprašanje. Zopet naj tu nastopijo naši zaupniki, kot najvažnejša inštanca naše viničarske organizacije. Zaupniki bodo pri sejah, predavanjih, tečajih ter v praktičnem udejstvovanju dobivali vedno več strokovne izobrazbe in stanovske samozvesti ter bodo velika opora organizaciji. Tako bomo imeli na eni strani lepo urejeno poslovanje v organizaciji, na drugi pa dobre voditelje in zaupnike, ki bodo hrbtenica viničarskega gibanja.

Dokaze imamo v krajih, kjer so dobri naši zaupniki. V teh krajih so organizirani vsi viničarji in njih stanovska zavednost je naravnost vzgledna. Po naših zavednih in poštenih voditeljih in zaupnikih bo naša viničarska zveza vsled svojih notranjih zdravih razmer pridobila tudi ugled na zunaj ter bo tudi povsod uvaževana kakor s tem ves naš viničarski stan.

PRIPRAVLJATE SE NA DOSTOJNO IN LEPO PROSLAVO 1. MAJA, KI JE NAŠ PRAZNIK DELA IN PROBUJENJA!

Jugoslovanska strokovna zveza.

Strokovna zveza rudarjev.

Naše skupine so v glavnem zaključile popisovanje reduciranih rudarjev v trboveljskih revirjih. Ako je še kdo, ki ni izpolnil vprašalne pole, naj se v lastnem interesu nujno zglaš pri naših zaupnikih oz. v prostorih strok. zveze rudarjev.

Rudarska komisija odpotuje te dni v Francijo, da prouči tamošnji delovni trg, gospodarske in socialne razmere rudarskega delavstva, ker število naših brezposelnih nas sili, da mislimo tudi na izseljevanje. V komisiji je tudi tov. St. Keše iz Trbovelj.

Huda jama. V nedeljo se bo vršil ob pol 9 dopoldan v gostilni g. Ane Plaznik obč. zbor skupine rudarjev z običajnim dnevnim redom. Ker pride na občni zbor tov. tajnik iz Ljubljane, prosimo zanesljive udeležbe! Vabimo tudi vse tiste tovariše, ki ne kažejo smisla za organizacijo, da pridejo in stopijo v fronto, brez katere ne bo rešitve. Na svidenje!

Lesni delavci.

Rimske toplice. Skupina JSZ na parni žagi je pričela živahno delovati. Imeli smo 24. marca redni obč. zbor, na katerem je bil izvoljen naslednji odbor: predsed. Anton Uлага, podpreds. Majcen Janez, tajnik Ivan Uлага, blagajničarka Rezi Sajko; odborniki: Matevž Putrih, Hochkraut Kati in Sajko Jožefa. Vse delavstvo parne žage vabimo, da se včlanijo v naši skupini, katera stremi le za izboljšanjem delavskega položaja.

Zveza tovarniškega delavstva.

Iz tajništva. Pravkar smo odposlali vsem skupinam okrožnice glede poslovnika za podpiranje brezposelnih in praznovanja delavskega praznika 1. maja. Skupine naj takoj razmotrivajo na sestanku o poslani okrožnici ter čimprej sporoče zvezi svoje mnenje in pripombe. Dalje se pozivajo vse one skupine, ki dolgujejo na članski prispevkih, da zamujene obračune čimprej poravnajo, sicer naj same sebi pripišejo, če jih zadenejo določila pravil in poslovnika.

Kleparji in inštalaterji. V soboto, dne 10. aprila, ob 6. uri zvečer se je vršil članski sestanek kleparjev in inštalaterjev, na katerega so bili povabljeni tudi še neorganizirani kleparji. Vabilu se je odzvalo lepo število kleparjev, med temi seveda tudi par takih, ki so skušali enotnost kleparske in inštalaterske skupine razbiti, kar pa se jim zaenkrat ni posrečilo. Na sestanku je poročal gl. tajnik JSZ tov. Gajšek o pomenu

strokovne organizacije in Delavske zbornice. Navzoči so referentu pri-trjevali in odobrvali njegova izvajanja. Dalje je poročal še tajnik SZTD tov. Lombardo o bližnji nevarnosti znižanja plač in podaljšanja delovnega časa. Za poročilom tajnika Lombarda se je vnela burna debata, ki je trajala skoro do 10. ure. Na novo je pristopilo več članov, iz česar je sklepali, da se kleparji čimdalje bolj zavedajo svojega položaja. Le tako naprej, ko bomo vsi enotno organizirani, se nam ne bo težko boriti za svoj kruh in svoje pravice.

Državni cestarji.

Celje. Občni zbor skupine celjske gradbene sekcije se je vršil v nedeljo dne 11. t. m. pri Pergerju. O delu centralnega tajništva za povzdigo društva in izboljšanje položaja članov je poročal glavni tajnik J. S. Z. tov. Gajšek iz Ljubljane, ki je tolmačil tudi vloge ministrstvu in gradbeni direkciji. Iz poročil odbornikov je bilo posneti, da je odbor zelo marljivo vršil v prejšnjem letu svoje dolžnosti, kar je priznalo tudi članstvo s ponovno izvolitvijo starega odbora. Le naprej po začrtani poti.

Dajte pravice upokojujencem. Od skupine celjske sekcije državnih cestarjev smo prejeli poročilo, da čaka neki cestar že več mesecev na svojo pokojnino. Svoje akte je vložil pri gradbeni direkciji v Celju s prošnjo za pokojnino, a ne dobi nobene rešitve. Od česa naj živi? Na to vprašanje naj nam gradbena oblast da odgovor, ali pa preskrbi pokojnino prizadetemu.

V vednost članstvu društva. Po sklepu zadnje seje načelstva je razposlalo tajništvo skupinam te dni okrožnico, ki med drugim vsebuje tudi prepis vloge ministrstvu gradjevin, katero je poslalo tajništvo z namenom, da uvidi tako gradbena direkcija, kot ministrstvo, kako važna gospodarska in socialna vprašanja državnih cestarjev so ostala do danes nerešena, in da končno vendar nekaj ukrene za izboljšanje položaja cestarjev. G. poslancu Sernecu se je obljubilo v ministrstvu, da se bodo v spomenici vnešene prošnje upoštevale pri novem cestnem zakonu. — Nato hočemo prositi.

„Za kršč. socializem“.

Kdor hoče prav umeti idejo krščanskega socializma, mora prečitati to zelo potrebno brošurico. Dobi se v kolportажnem oddelku »Slovenca« v Jugoslovanski tiskarni v Ljubljani.

Kaj je strokovna organizacija?

1. Strokovna organizacija je sredstvo za izboljšanje gospodarskega položaja mezdnikov tako tistih, ki služijo kruh po delovnih pogodbah kakor tudi v drž. službah se nahajajočih. Obzir na našo družino nam zapoveduje, stremeti za tem, da način dela družinskemu očetu ne uniči prezgodaj zdravja in da mu ne povzroča najrazličnejših bolezni. Isti obzir nam zapoveduje, da zahtevamo za svoje veselja polno poklicno delo pravično mezdno, pravično plačo. Brez strok. organizacije si tega ni misliti.

2. Krščanske strok. organizacije omogočajo udeležitev teh ciljev na način in s sredstvi, ki ne poostrejuje nasprotij, marveč nudijo možnost, da se delavci in delodajalci med seboj sporazumejo in spoštujejo. Že vsled tega moramo postati člani strokovne organizacije, da udeležimo ta pametna načela delovnega odnosa tako v gospodarstvu kakor tudi v državi.

3. Strokovna organizacija je organ tarifne skupnosti. V le-tej prihaja delavčeva vrednost kot človeka in kot delovne sile do polne veljave. Po njej se uveljavlja gospodarska enakost. Negotovost zaslužka in življenja se izpreminja v organsko sigurnost, zajamčeno po strokovni organizaciji, kolikor je to sploh mogoče.

4. Strokovna organizacija ni le zagovornik gospodarskih interesov svojih članov, marveč se v njej usvrhuje tudi vzajemnost produktivnih stanov in medsebojna pomoč v težkih časih.

5. Strokovna organizacija hoče vzajemno z drugimi delavskimi društvi vzbujati in krepiti stanovsko zavest. Zato pospešuje samospoštovanje, zaupanje v moč in smisel za odgovornost napram državi, gospodarstvu in ne v zadnjem oziru napram družini.

6. Strokovna organizacija pospešuje veselje do počitka, tisto ponosno zavest, da si v velikem gospodarskem organizmu člen, ki je v zajednici z ostalimi udi mezdnikov za gospodarstvo in njega uspeh absolutno potreben. Srce kršč. soc. delavce ne napolnjuje jeze in gnjev nad svojo lastno usodo in nad nepravico stvari na svetu, marveč veliko samozaupanje in samozavest, da sodeluje na odpravi družabnih krivic in da pomaga s povdankom ter z velikimi žrtvami do veljave poklicnim in stanovskim interesom.

Članstvo v strokovni organizaciji je za delavca potemtakem življenjska potreba, izvrševanje dolžnosti napram sebi, svojemu stanu in svoji

družini. Zato naj izgine nezaupanje, dvom predvsem pa tisto lenobno, nemarno postopanje ob strani!

Stari -- novi človek.

(Po Gardiniju.)

Živimo v času form, izgubili pa smo ono, kar pomenijo. Ne mislimo več na stvar samo ampak le besede. Če kdo reče »hrast«, si le redko predstavlja življenja polno drevo s koreninami in vejami, ampak marsikomu je to le beseda, mrtva in suha. Naše besede so brez življenja in zato nam tudi ne gre k srcu, kar slišimo. Če bi nam bile kaj več kot le zvok, kako bi mogli toliko brati časopisov.

In naša dejanja! Saj jih ne delamo, delamo le forme, le senca dejanj. Ali kaj mislimo, če komu stisnemo roko, da mu izrekamo s tem zaupanje in prijateljstvo. Če bi se tega zavedali, bi bili bolj varčni s tem. Dokler bomo še naprej izgubljali izpred oči resničnost, ne bomo govorili o novi kulturi. Le iz resničnosti se more naše življenje prenoviti, le iz obstojanja novih ljudi se more naša kultura pomladiti. Odkod pa naj raste novo, če mi sami ne gremo v stvari in njihovo bistvo. Nove besede zrastejo, nekaj časa imajo videz življenja, dokler jih obdaja motiv njihovega nastanka, kmalu pa ostane le nekaj besed več. Ravno v tem spoznamo moč prenovljenja, če človek stremi za jedrom, strmi nad življenjem in vprašuje. To pa je tudi najgloblji pomen mladinskega gibanja, v kolikor je gibanje in ne le organizacija, da hoče k resničnosti. Večkrat človek misli o besedah, ki so v življenju popolnoma že obrabljene, pa spozna njih pomen in zado-be zanj nov smisel, življenje. To je tudi s formami. Stran z maskami, ki ne odkrivajo ampak zakrivajo, ločijo naše duše in varajo. Mladina prva čuti, da mnoga od teh form, ki jo obdaja, nič več ne živi. Vznemirjena išče sama in tudi najde in pride do pravih form.

Papež Pij XI. je pred leti vzkliknil: Dajte besedam njihov pomen! In po pravici. Ali kaj čutimo, kaj delamo, ko poklekujemo, ko se pokrivamo? Večinoma nič. Smo kot onice ali papagaji, le posnemamo, sami ne mislimo. Veliko ponižanj bi si lahko prihranili, velikokrat bi naredili bolj pametno, če bi se zavedali dejanj. To velja za vse naše življenje: na cesti, doma, v službi, v cerkvi.

Agitirajte za »Pravico«!

A. Theuriet.

Postrv.

»Školastika!«

»Gospod Sourdat?«

»Priporočam Vam postrvi... Pazite dobro na omako, belo vino, peteršiljček, dimijan, lovor, česen in zelo veliko čebule.«

»Le brez skrbi, vse travce bom dala vanjo.«

»In še posebej, nič jesiha, samo nekaj kapljic limonovega soka... Miza naj bo ob polenajstih pogrnjena in kosilo točno ob enajstih pripravljen... Ne pet minut čez enajst ampak ob enajstih, ste razumeli?«

Ko je gospod Sourdat, ki je bil preiskovalni sodnik v Marville, točno in kratko zabičal ta navodila svoji kuharici, se je v hitrem, enakomernem koraku nameril preko trga proti sodniji, ki je ležala za glavavstvom.

Bil je še samec in je imel petinštirideset let; čeprav se je že začel nekoliko debeliti, je bil še zelo uren; prsi je imel široke, glas mu je bil hripav, lasje na kratko ostrženi in glava okrogla. S sivimi očmi je gledal ostro v svet; ustnice je imel tanke in vedno stisnjene, lica pa je obrobjala redka brada; — skratka bil je eden onih sitnih obrazov, o katerih govorimo: »Ta pa večkrat z levo vstane!«

Ne, prav zares ni bil nežnega srca in gospod Sourdat se s tem tudi ni bahal. Rezko in odurno je naganjal ljudi pri sodniji. Do obtožencev je bil trd ko kamen, do prič osoren in z odvetniki izzivajoč, zares pravcati osat, kdor se je obregnil vanj, se je zbodel. Bali so se ga kot ognja in niso marali zanj.

In vendar je imel ta jekleni mož dve ranljivi točki. Prvič mu je bilo ime Nemorin, čemur so se ljudje radi posmehovali; drugič pa je bil sladkosnedež brez primere.

Njegovo izumetničeno, rafinirano sluzenstvo trebuhu je že mejilo na blaznost. V majhnem zaspanem mestecu ob robu Arden, kjer je bila dobro pogrnjena miza edina zabava bogatejših meščanov, so poznali deset ur na okoli sodnikove zahteve, ki jih je stavil na svojo kuharico.

Pravili so, da je samo ribe, ki so jih ujeli v zgodnjem jutru, ker je po nočnem počitku njihovo meso okusnejše. Zmislil se je, da so morali rake najprvo skopati v vročem mleku, predno so jih skuhal v navadni obari. Zakaj po tem so še posebno sočni in okusni, je zatrjeval.

Ko je povedal ta izumetničeni kuhinjski recept župniku v Saint-Viktorju, je moral častitljivi župnik, ki se je vendar tudi spoznal na slaščiice, nehote zardeti; stegnil je roki in zaklical:

»To je pa vseeno preveč, gospod Sourdat. Saj je dovoljeno uživati po pameti kaj dobrega, takole streženje počutkom pa vendar meji že na smrtni greh in enkrat se boste morali radi tega pred ljubim Bogom zagovarjati!«

Sodnik se je satansko smejal pobožnim župnikovim pomislekom. Imel je namreč zlobno veselje, če je mogel svojega častitljivega soseda zapeljati v skušnjava, in ravno to jutro je pričakoval njega in sodnega slugo h kosilu. Sinoči je dobil iz Semoisa veliko, dva funta težko postrv, ki so jo vjeli v čisti, gorski vodi.

To ribo je imel najrajši in skrb za to odlično jed mu je napolnila jutranje ure, zakaj v dejanju je hotel dokazati, da njegova poljska omaka nadkriljuje ženevsko in holandsko, kakor je v kuhinjskih knjigah popisana.

Postrv bi morala priti na mizo hladna z vsemi začimbami, v katerih se je kuhala.

To pravilo mu je bilo tako sveto kot verska resnica in tako neoporečno kot paragraf kazenskega zakonika.

Ponavljal si ga je še v uradu, ko si je oblačil uradno suknjo in je brskal po zapisniku v nekem novem zločinu, ki ga je pravkar pričel preiskovati.

Zločin je bil zelo velik in državnopravnik se je zelo razburjal vsled

njega, in njegove podrobnosti so bile v hudem nasprotju z sladkosnednimi mislimi gospoda Sourdata.

Prejšnji teden so našli ob solnčnem vzhodu v gozdnem zatišju med grmovjem mrtvo truplo nekega gozdnega čuvaja. Domnevali so, da je izvršil zločin neki divji lovec, ki so ga zalotili prav takrat, ko je streljal na divjačino, vendar pa niso imeli nobenih dokazov, in priče, ki so jih zaslišali, so stvar le še bolj zamotale.

Umor se je izvršil ob robu gozda blizu neke oglečnice, in to je vzbudilo sodnikov sum. Kakor so zdaj priče izpovedale, so bili delavci tisto noč odsotni in kopo je stražila samo oglarjeva hčerka.

Kljub temu pa je g. Sourdat poizvedoval o nekem oglarjevem pomočniku, močnem, petindvajsetletnem fantu, ki je imel svoj čas že nekaj skupaj z umorjenim logarjem. Poleg tega je pa povabil k zasliševanju tudi oglarjevo hčerko.

In zdaj je postala stvar sumljiva, ker se dekle ni odzvalo vabilu, ampak se je skrivala na neznanem kraju. Sodnik je poslal orožnike, da jo poiščejo in je zdaj čakal na uspeh njihovega poizvedovanja. Okoli desete ure so se odprla vrata in pokazal se je orožniški narednik v triogelniku in rjavi usnjati obleki.

»Nu,« je godrnjal Sourdat nevoljen.

Petletnica Pevske zveze.

Pevska zveza v Ljubljani proslavi svoj petletni jubilej s slavnostnim zborovanjem in velikim ljudskim koncertom. Oboje se vrši v nedeljo, dne 18. t. m. v veliki dvorani hotela »Union« v Ljubljani po sledečem redu: Pred 9. uro imajo vaje posamezna okrožja, ob 9. uri bo skupna vaja v »Unionu«, ob 10. uri pri frančiškanih sv. maša, pri kateri bodo peli zbori pesmi po sporedu, ki so ga prejeli. Po maši bo slavnostno zborovanje v »Unionu«, nato zopet skupna vaja.

Točno ob pol. 4. uri popoldne se prične koncert. Končan bo nekako ob 5. uri.

Vabimo vse ljubitelje slov. pesmi, pevce in nepevce, da se te prireditve udeležijo kar najbolj številno. Zveze so zelo ugodne; nobenemu ne bo potreba v Ljubljani prenočiti. Prosili smo tudi za polovično vožnjo. Udeležniki naj torej kupijo na domači postajo celo vozovnico do Ljubljane in dajo uradniku žigosati, ne smejo je pa oddati v Ljubljani pri izhodu, ker velja ista vozovnica tudi za vožnjo nazaj; potrdilo, da so se koncerta res udeležili, bodo dobili udeleženci pri Pevski zvezi.

Tedenske novice.

Sporočite, koliko izvodov majske številke »Pravice« želite za 1. maj v kolportažo. Isto velja za dr. Gosarjevo brošuro: »Za krščanski socializem«, katero mora imeti in prečitati vsak delavec in delavka.

Kongres delavskih pevskih društev. V Zagrebu se bo vršil 17. in 18. t. m. kongres delavskih pevskih društev v Jugoslaviji. Na kongresu se ustanovi Zveza delavskih pevskih društev, ki bo štela nad 30 društev.

Vlak je povozil na progi med Celjem in Štorami progovnega delavca Ivana Stiploška. Šel je tedaj ravno po progi in ko je zagledal, da se po oni strani proge, po kateri je hodil, približuje osební vlak, je skočil na vzporedni tir v mnenju, da se izogne drvečemu vlaku. V istem trenutku pa, ko je prestopil na drugi tir, je od zadaj pripeljala prazna lokomotiva, ki se vsled bližine ni mogla ustaviti in je tako podrla na tla Stiploška ter ga popolnoma razmesarila, tako da je bil nesrečnej v hipu mrtev.

Velik požar. Na velikonočno nedeljo okrog ene zjutraj je izbruhnil v selu Dragoše pri Metliki požar, ki je uničil domala vso vas. Zgorel je tudi en otrok, nekaj živine in perutnine. 18 rodbin je brez strehe. Na kak način je požar nastal, ni znano.

»Nu, da, gospod sodnik, ničesar nismo našli. Vse jutro smo preiskovali gozd. Deklica je zginila in oglarjevi so zelo v skrbeh zanjo in ne morejo razumeti stvari.«

»Kaj še, neumnost!« je vzkliknil Soudrat razočarano. »Ti ljudje se norca delajo iz vas... Vse bi morali prijeti... To ste tepec... Glejte, da zginete!«

Sodnik je pogledal na uro. Četrť čez deset. — Zadeva se je izmaličila in pred dohodom gostov je hotel še enkrat pogledati v svojo obednico. Slek je torej uradno obleko in šel domov.

II.

Svetlo obednico je razsvetljevalo junijsko sonce. Vabila je z belo mizo, sivimi zavesami, visoko, modro lončeno pečjo. Na mizi, pogrneni z belim prtom, je bilo z umetniškim okusom pogrnjeno za tri osebe in mlečni kruhki so mehko počivali na rdečepisanih prtičih.

V steklenicah se je bleščalo svetlordeče inorsko vino. Postrv je bila obrobljena s peteršiljem in se je bahala na dolgem krožniku. Zraven je bila solata in na levo piramida rakov iz Meuse. Postrvin trebul je bil lahko rdeče pikčast in skozi modrikast odprt hrbet se je videlo rdečkasto meso, v špičastih ustih pa je imela rožo. V posebni skledi je bila sluzasta omaka in vsa jed je

Neprevidno ravnanje z lučjo. V Slivnici pri Celju je komaj 7 letni deček posestnice Alojzije Ovčar šel v mraku na podstrešje z lučjo. Po neprevidnem ravnanju se je vnela slama, ki je bila razstresena po podstrešju. Izbruhnil je takoj požar, ki je upepelil hišo ter kozolec. Zgorel je tudi v hiši spavajoči dveletni sinček Jožef Ovčar, vsa obleka in ves živč.

Huda nesreča. Na cesti iz Celja proti Zalcu je Jakob Randl z nekim drugim voznikom vozil ponoči gramoz. Na svojem vozu je imel naložena tri kubične metre pocestnega gramoz. Iz neznanih vzrokov se je voz prevrnil in gramoz je Randla pokopal pod seboj, da je le glava gledala izpod kupa gramoz. Zadaž vozeči voznik je na klice takoj pritekel na pomoč in pričel odkopovati gramoz. Ker se je nesreča pripetila še precej izven vasi, ni mogel nesrečnejša takoj rešiti in je trajalo reševalno delo do treh zjutraj. Med tem časom pa je gramoz Randla skoro popolnoma zmečkal, tako da je še isti dan zjutraj ob 7. uri umrl. Jakob Randl je bil maloposestnik in oče osmih otrok; najmlajši je star pol drugo leto.

Otrok zanetil požar. Dne 5. aprila ob polosmih je zanetil dveipolletni Adolf Habjan, sin posestnika Antona Habjana iz Vrha št. 9 občina Leskovec pri Višnjigori, v slami pred podom ogenj. V hipu sta bila v plamenu pod in hlev ter je ogenj uničil še 3000 kg sena, 5000 kg slame, tri vozove, slamoreznic in drugo orodje v vrednosti okrog 40 tisoč dinarjev. Poslopje ni bilo zavarovano. Ko je deček, ki je bil brez nadzorstva, zanetil ogenj, je prišel v hišo povedat: »Zdaj pa že gori«, a bilo je že prepozno. Rešiti so mogli le še tri živinčeta, ki so bila pa tudi že nekoliko opečena oziroma osmojena.

Znižanje cen soli. Monopolska uprava bo s 1. majem znižala cene soli za 50 par pri kilogramu.

Vlak povozil 4 konje. V bližini Kotoribe je pustil neki posestnik 4 konje brez nadzorstva ob železniški progi. Konji so prišli slučajno na tračnice, ko je pridrvel brzovlak. Nespametne živali so dirkale nekaj časa pred vlakom, končno pa jih je pograbil stroj ter jih popolnoma razmesaril.

Konj ubil otroka. Petletni sin posestnika Petra Gabrška v Kresnicah je igraje tepel na vrtu se pasovega konja. Razdraženi konj je otroka brcnil tako nesrečno, da je deček še isti dan umrl.

Železniška nesreča. V Zeleniki v Boki Kotski se je pred tunelom odpel zadnji vagon osebnega vlaka

razširjala na okoli duh po sivki, ki je prijetno ščegetal nos.

Ta krasni pogled je potolažil sodnikovo slabo voljo in povsem se je odtajal, ko je položil v srebrno košarico steklenico starega burgundca. V tem hipu pa so se vrata hrupno odprla in na hodniku je zaslišal ženski glas, ki je kričal:

»Saj vam pravim, da hočem s sodnikom govoriti, in da me čakate!«

V istem hipu je napol gola roka potisnila v stran sodnega pisarja Toucheboeufa, ki je zapiral vrata, in čudna obiskovalka se je vsilila v sobo.

Bila je mlada deklica, doraščajoča mladenka, suha, zagorela, gola in razkušana. Gole noge so ticala v težkih moških čevljih; vitke ude in otroške prsi ji je pokrival obnošen suknjič in koteninasto krilo.

Vročina in tek sta ji pobarvala lici; ruse oči so se bliskale pod temnimi lasmi, ki so ji v divjih kosmih padali na čelo, in napol odprta usta, in napete nosnice so se tresle.

»Kaj pomeni ta trušč?« je godrnjal sodnik, in čelo se mu je nagubalo.

Ta oglarjeva deklica je prišla v sodniho, ko ste vi komaj odšli,« je odgovoril sodni sluga, »in je kot divja letela sem za menoj, da bi vi poslušali njeno izpoved.«

»Tako?« je renčal sodnik, »zdaj se vam mudi, prej ste pa pustili tri

ter se zaletel v neko cisterno. Vagon se je popolnoma razbil. Ranjenih je bilo šest oseb.

Tobačna tovarna v Zagrebu. Koncem minolega leta je nastal med zagrebško mestno občino in monopolsko upravo spor zaradi najemnine za zgradbo tobačne tovarne, ki je mestna last. Mestna občina je bila zvišala najemnino na 1.200.000 Din letno, kar je pa monopolna uprava odklonila in zagrozila, da premesti tovarno v Ljubljano. Da ohrani kruh več sto delavcem, je mestna občina končno popustila ter se pogodila z monopolsko upravo za letno najemnino 650 tisoč dinarjev. Pogodba za dve leti, nakar namerava monopolna uprava tovarno od mestne občine kupiti.

Mrlič na odru, a hiša v plamenu. V Fužinah v Gorskem kotaru je umrl 75 letni kajžar Blaž Kozlarič. Položili so ga na mrtvaški oder in čuvala ga je ponoči, ker ni imel svojcev, neka stara žena. Iskra iz lokomotive je vnela slamnato streho in v trenutku je bila vsa kajža v plamenu. Gasilno društvo iz Fužin je rešilo že močno ožgano truplo mrliča, poslopje z bornim pohištvom pa je pogorelo do tal.

Stavka tekstilnih delavcev v Ameriki. V Passaic, N. J. je nad 3000 tekstilnih delavcev v stavki, ki se borijo za zboljšanje plač. Razmere v tekstilni industriji so bile naravnost neznosne. To je delavce prisililo, da so se poslužili v svojo obrambo stavke. Vseh tekstilnih delavcev je v Passaicu, Garfieldu in Cliftonu v stavki okrog 10.000. Oblasti so potegnile z delodajalci. Proti stavkajočim so rabili celo plinske bombe, kar je mogoče le v vojni, ne pa proti stavkajočim, ki se borijo za zboljšanje delavskih razmer in za pravico do poštenega življenja. S stavkarji sočustvujejo vse delavske organizacije in jim pošiljajo gmotno podporo.

Osrednja zadruga »Brezalkoholna Produkcija« v Ljubljani. Poljanski nasip 10, dobavlja po brezkonkurenčnih cenah pristne brezalkoholne sokove vseh vrst (malinovec, črešnjev in višnjevec sok, bezgovec, borovničar, ribezov sok itd.) v vsaki množini, dalje zelo praktične opreme za ohranitev brezalkoholnih pijač v sodih vseh vrst in sistemov (za domače gospodarstvo, za večje obrate, na vozilih), potrebščine za konzerviranje sadja ter sploh vse, kar spada v brezalkoholno gospodarstvo. Zahtevajte brezplačno obširno ponudbo! Zadostuje dopisnica! Sklicujte se na »Pravico«!

Inserirajte v »Pravico«!

dni nase čakati!... Zakaj se niste prej odzvali pozivu?»

»Iz tehničnih razlogov,« je rekla in je boječe pogledala na mizo in na oba moža.

»Vaše vzroke bomo takoj preizkusili,« je odgovoril sodnik divje, »lahko pa vas drago stanejo!« Potem je potegnil uro in rekel: »Tričetrt na enajst... Se imam čas... Toucheboeuf, pojdite po pisalno orodje v soslednjo sobo... Takoj jo bom zaslišal.«

Pisar je sedel s popirjem in pisalno pripravo za konec mize in je čakal s peresom za ušesom. Sodnik je sedel razklečen v slamnatem naslonjaču in je ostro in bistro opazoval mladenko, ki je stala ob peči.

»Kako vam je ime,« je prašal kratko.

»Melanija Sacael.«

»Koliko ste stari in kje stanujete?«

»Imam šestnajst let... Stanujem pri svojem očetu, ki žge oglje pri Enajstih vodnjakih.«

»Ali lahko prisežete, da boste govorila resnico?«

»Zato sem prišla sem.«

»Dvignite roko... Tako... V noči med drugim in tretjim ste bili torej v gozdu, v bližini, kjer je bil umorjen logar Seurrot... Povejte nam, kaj veste o tem.«

»Vem to-le... Naši ljudje so peljali oglje v Stenay in jaz sem stra-

Brezalkoholna uporaba grozdja in sadja.

Kako sadje in grozdje tako uporabiti, da bo v popolni meri služilo ljudski prehrani, ne pa zastrupljanju potom alkohola, je problem, ki ga rešujejo strokovnjaki že leta in leta. Kakor v drugih strokah, napreduje znanost tudi v tej panogi. V Ameriki, Nemčiji, Franciji, Švici in drugih naprednih državah je o brezalkoholni uporabi poučena vsa javnost, ki se z veliko vnemo oprijema praktičnih, preizkušenih metod. Brez pravilne rešitve tega aktualnega problema je vsako stvarno treznostno gibanje — o čigar upravičenosti posebno pri nas nihče več dvomiti ne more — v praksi zelo otežkočeno, posebno v krajih, kjer je sadjarstvo in vinarstvo močno razvito in nudi enega izmed glavnih virov dohodkov. Ravno vsled zanemarjenja gospodarske strani treznostne akcije je gibanje zadelo ponekod na odpor sadjarjev, vinogradnikov, posebno pa gostilničarjev. In vendar ne sme in ne more biti treznostno gibanje naperjeno proti nobeni izmed teh panog; treba je le pridelke tako uporabiti, da ne bodo ogrožali ljudskega zdravja in morale, šli v izgubo, temveč v resnici služili ljudski prehrani!

Da se nudi vsem interesentom (kdo bi se za to vprašanje ne zanimal?) poučiti se vsestransko o tem problemu, namerava prirediti osrednjo zadruga »Brezalkoholna Produkcija« v Ljubljani o priliki velesejma (od 1. do 6. julija t. l. poseben tečaj, na katerem se bodo izčrpno (teoretično in praktično) obravnavali popolnoma objektivno vsi raznovrstni načini konzerviranja (vkuhanje, sočivja, jagodičevja, sadja, sušenje, pridelovanje raznih sokov, brezalkoholnega mošta in vina v domačem gospodarstvu in v večjih obratih, ohranjanje svežega grozdja itd. itd.).

Tečaj je namenjen v prvi vrsti gospodarskim strokovnjakom, okrajnim ekonomom, voditeljem(icam) raznih zavodov, gospodinjskih tečajev; duhovnikom, učiteljem(icam), županstvom, gostilničarjem, sadjar-skim, vrtnarskim in treznostnim organizacijam, zadrugam in kmetijskim društvom, ženskim društvom, za napredek vnetim sadjarjem in vinogradnikom, viničarjem, vsem prijateljem naravnega življenja (vegetarijancem) ter sploh vsem, ki se za to panogo zanimajo in skušajo reševati ta gospodarski in zdravstveni problem v svojem delokrogu.

žila kope. Okoli dveh, ravno ko je luna zahajala, je prišel mimo drvar Manchin iz Ireja. Rekla sem mu: »Kako ste zgodni. Ali ste doma zdravi?« »Ne,« je odgovoril, »ženo trese mrzlina in mali mi bodo lakote poginili; tudi koščka kruha več ni pri hiši in poskusil bom dobiti kakage zajca, da ga to jutro prodam v Marville.«

Nato se je zgubil v smeri proti Enajsterim vodnjakom. Skoraj mi je zginil izpred oči. Toda, ko se je daniilo, je zapihala mrzlejša sapa in nastavljala sem okoli kope vrbove pletenine, da zavarujem oglje, ko zaslišim strel, in takoj potem sta dva moža kot divja bežala proti naši hiši in se prepirala... Lopov,« je vpil logar, »naznanil te bom!« — Manchin ga je prosil: »Vrni mi vsaj zajca, doma umiram lakote!«

»Pojd k vragu!«

Skočila sta drug na drugega in glasni udarci so odmevali v noč. Naenkrat pa je logar zakričal in padel na tla. Jaz sem zbežala v koč in kri mi je zastala po žilah. Medtem pa je zbežal Manchin v goščo in je zdaj že najbrž v Belgoje... To je vse, kar vem.«

»Hm,« je godrnjal sodnik, »zakaj niste tega takoj naznanili, ko ste dobili poziv?«

»Saj me ni nič brigalo. In pa Manchina nisem marala naznaniti.«

(Dalje prib.)

Čas za tečaj je zelo primeren: ob velesojmu, ob pričetku počitnic, pred sezono!

Da se more sestaviti proračun in vse potrebno pravočasno pripraviti, mora zadruga že v naprej vedeti, na kakšno udeležbo je računati.

Preziranje od te ali one strani ideje ne bo ubilo, pač pa bo škodovalo tistim, ki nočejo iti s časom naprej! Zato je vsak bojkot od te ali one strani le v škodo »neinteresan- to« samim in se bo isti prej ali slej sam maščeval!

Opozarjamo, da se radi velikih stroškov in obsežnih priprav tak vsestransko izčrpni tečaj (za voditelje) v doglednem času ne bo kmalu več vršil. Udeleženci tečaja, ki ga bo vodil gospodarski strokovnjak svetovnega slovesa, bodo po tem tečaju usposobljeni voditi v svojem okolju in delokrogu take tečaje, kar bo mnogim pripomoglo do večjega ugleda in omogočilo vršiti važno kulturno delo med narodom!

Vsi zainteresirani iz cele države naj pošljejo (neobvezne) prijave vsaj do 20. t. m. osrednji zadrugi »Brezalko- holna Produkcija« v Ljubljani, Poljanski nasip 10. Po tem roku bodo dobili prijave pole in natančnejša pojasnila!

Krekova mladina.

Vsem podružnicam in ostalim kršč. soc. delavskim organizacijam.

Priljubljeni odbori podružnic in skupin naj pridno agitirajo za naš I. kršč. soc. mladinski kongres.

Podružnice opozarjamo, da naj vsaka določi dva ali mogoče tudi več delegatov za delegatski zbor, ki se bo vršil že v soboto popoldan ob 3. uri. Kongresni fond pridno zbirajte, da s tem olajšate delo pripravljalnemu odboru.

Za enotne znake, oziroma trakove, bo preskrbljeno. Vsaka podružnica naj sporoči centrali koliko znakov želi.

Program kongresa bo objavljen v prihodnji številki »Pravice«.

Za polovično vožnjo preskrbljeno.

Krekova mladina Ljubljana. V nedeljo, dne 18. t. m. se vrši na Rožniku ob 9 dopoldne sv. maša s cerkvenim govorom. Tem potom vabimo vse kršč. soc. delavstvo, da se sv. maše v obilnem številu udeleži. Posebno se vabi člani in članice Krekove mladine. — Odbor.

Krekova mladina Sneberje Zdobrova. Dramatični odsek tukajšnje podružnice uprizori v Šmartnem ob Savi dramatični igrokaz »Župan« v nedeljo, dne 18. t. m., ob 3 popoldne. Vabimo vse naše tovariše in prijatelje.

Trbovlje. Sestanek za ustanovitev Krekove mladine v Trbovljah je nad vse lepo uspel. Tov. M. Renko je v imenu vseh mladih tovarišev pozdravil navzoča tov. referenta iz centra v Ljubljani ter podal besedo tov. Kordinu, ki je v lepem govoru razvil program in cilj »Krekove mladine«. Izvajal je, da je tok časa v prvi vrsti poklical naše krščanske mladeniče, da se bore ramo ob rami za zmago idej krščanskega socializma, da kot sposobni možje in navdušeni Krekovi prinesejo svežega duha in novih idej v naše strokovne organizacije. Povdarjal je, kolikega pomena bo kongres »Krekove mladine« v Celju, po katerem bo šla kršč. delavska mladina še vztrajneje na delo. Za njim je poročal tov. Hočevar iz Ljubljane. Vzpodbujal je tovariše, naj se z veseljem oprimejo Krekove mladinske organizacije, ki jim poleg so-

cialnega znanja nudi tudi šport in druga zabavna sredstva, primerna za razvedrilo mladini. Govoril je tov. St. Keše in razlagal tovarišem, kako potrebno je, da si ustanovimo »Krekovo mladino«, ki nam bo nudila tisto izobrazbo, ki nam je za pravo kršč. socialno življenje v človeški družbi neobhodno potrebna. Med izvajanjem referentov so tov. Krekove mladine vestno sledili naukom, in že z obrazov se jim je videlo, da so napravila nanje izvajanja dober vtis. Vpisali so se takoj vsi v Krekovo mladino. Izvolil se je pripravljalni odbor, ki bo vodil posle do ustanovnega obč. zbora. Mladi Krekovi! S tem dnem, ko ste si ustanovili svojo mladinsko organizacijo, ste primaknili zopet en temeljni kamen zgradbi našega kršč. socializma. Oprimate se vsi dela z veseljem in uspeh ne bo izostal! Delo na socialnem polju vas bo požlahtnilo. — Bog živi!

Krekova mladina v Trbovljah. Tukajšnja podružnica sklicuje članski sestanek v nedeljo 18. t. m. ob 9 dopoldne v društvenih prostorih Loke 253. Razgovor o našem bodočem delu. Udeležba naših članov dolžnost.

Dopisi.

Zabukovec. 28. marca so imeli pri nas Bernotovi socialisti (pri nas so smo trije) shod, katerega se je udeležilo tudi šest Korunovih socialistov. Na shodu sta govorila Leskovšek iz Celja in Martinšek iz Velenja. Imenovani shod socialdemokratov je bil nad vse zanimiv, kajti obe socialistični skupini sta si prišli med seboj očitati razne zelo neprijetne stvari. Očitati so drug drugemu same povere pri raznih blagajnah in tudi to, da si razni njihovi delavski zaupniki sestavljajo previsoke račune za vsako malenkostno sejo Bratovske skladnice. Govorilo se je tudi o vinarški blagajni v Zabukovci, katera je last vseh rudarjev, pa dva socialistična zaupnika razpolagata z njo brez dovoljenja delavstva, kakor se jima poljubi. Podpora dajeta ta dva sodruga samo svojim političnim pristašem. Vse to smo izvedeli na tem socialnodemokratskem shodu. Ponosni smo kršč. socialisti v Zabukovci, da ne poznamo cepljenja svojih vrst po zgledu soc. demokratov. Tako je prav. Enotni duh naših vrst je naša rešitev! — Hvaležni smo našemu zaupniku Uranjeku za vsa njegovo požrtvovalno in nesebično delo, ki je lahko zgled vsem social. demokraskim zaupnikom. — Org. rudar.

Jesenice. Neki važni obratni zaupnik pri KID se obnaša zelo čudno napram delavstvu, tako, da je potrebno vprašanje, ali je sodrug postavljen kot zaupnik od vsega delavstva ali pa samo od socialistične organizacije. Pri sprejemanju delavstva bi glavni zaupnik moral postopati nasproti vsem enako. Ne gre, da protežira na eni strani svoje strankarske pristaše, na drugi strani pa odbija delavstvo na način, ki nikakor ne pristoja zaupniku. Zgodilo se je, da je delavca nahrulil z besedami: »Tebi naj pomagajo Orli in Sokoli!« Tako postopanje jemlje vsakemu zaupniku ugled in spoštovanje.

Jesenice. V sredo, dne 7. aprila, so naznanjali plakati, da imajo kovinarski delavci shod pri »Jelenu« v socialističnem domu, na katerem poroča delegat z Dunaja o mednarodnem položaju strokovne organizacije. Ker so bili plakati, ki jih imajo socialisti že predtiskane, pri imenu organizacije odrezani, smo smatrali,

da bo shod za vse delavstvo brez razlike strank. Govornik ni povedal nič novega. Jezil se je v prvi vrsti nad katoliškimi strokovnimi organizacijami, dočim poznamo mi le kršč. socialne. Videli smo, da sodrug Janeček ne pozna ustroja naših strokovnih organizacij. Dobro bi bilo, če kdo hoče kritizirati kako organizacijo, da najprvo pozna njo in njen ustroj. Vsled tega je bil Janečkov govor poln laži in očitkov. — Ta gospod se je povzpel celo do gorostasne trditve, da se krščansko socialistične organizacije bore samo za posmrtni dobrobit. Nadalje je govoril, da materialistični socialisti niso proti veri. Ne vemo, kaj bi k tem izvajanjem rekli ustanovitelji socialne demokracije. Govornik naj bi bil vedel, da nismo Culukafri in da tudi Jeseničani kaj več vemo. S takimi nastopi se delavstvu več škoduje, nego koristi.

Po svetu.

V Bosni slišijo okoličani jezera pri mestu Gračanec iz jezera glasove, ki so podobni glasovom tovarniških siren in se razlegajo uro hoda daleč. Prišla je že komisija, da bi ugotovila, od kod to, pa je bilo vse raziskovanje brezuspešno.

V sosednji Avstriji se je vršil od 7. do 30. marca na Semeringu šahovski turnir. Udeležilo se ga je 18 šahistov iz vseh držav sveta. Prvi je bil Dunajčan R. Spielman, drugi Rus Aljehin, tretji Slovenec, dekan teh. fakultete na ljublj. univerzi dr. Vidmar. Dr. Vidmar bi bil gotovo prvi, če ga ne bi oviral v začetku igre bronhijalni katar tako, da je izgubil igre proti slabjšim. Ko je pa okreval, je potolkel najmočnejše nasprotnike. Prvi trije so dobili precej visoke nagrade.

V Leningradskem zdravniškem društvu so kazali starce, ki so se dali pomladiti. Pomlajevalni lek se napravi iz spolnih žlez zaklanih bikov ali pa se prenese kri kakega ponesrečenega človeka na onega, ki hoče postati zopet mlad. Učinek je po poročilih listov prav zadovoljiv. Človek zadobi mladostno čilost in moč, oči mu ožive.

V Ameriki so izpeljali časopisi glasovanje ljudstva ali je zadovoljno s protialkoholno postavo ali ne. Tri in pol milijona ljudi se je izjavilo proti postavi in le neznatno število je glasovalo za. Amerikanci menijo, da bo moral to upoštevati tudi njihov parlament in bo odpravil ne-ljubo postavo.

V Južni Ameriki bo likvidiran kmalu spor med državama Čile in Peru za ozemlje, ki leži med njima in ki je trajal od l. 1879. Obe državi bi radi pokrajino, ker je zelo kulturna in bogata na rudah. Že dolgo časa so se vršili obmejni spopadi: »ljudstvo samo naj odloči, kam hoče!« je svetovala Unija, sedanjí predsednik Coolidge pa predlaga, naj pripade ozemlje državi Boliviji, ki bi s tem dobila tudi dohod do morja.

V Afriki prebiva rod palčkov. Odkril jih je raziskovalec Stanley l. 1887. Razširjeni so povsod med črnci in imajo najrazličnejša imena. Sodijo, da so prvi prebivalci Afrike. Po velikosti ne sežejo preko 140 cm, koža je kosmata in podobna kožuščku, trebušček jim je vsled požrešnosti zelo obširen. Živijo se s sadovi; njihove koče imajo komaj meter v premeru; v njih spe le s polovico telesa, noge jim mole iz koč. Hišnega orodja ne poznajo, edina domača ži-

val jim je kokoš. So monarhisti in imajo kralja.

V Egiptu bo v Kairi volitev novega kalifa, ker je Kemal paša prejšnjega pregnal. Poklicani morajo priti na kongres pod versko dolžnostjo. Oglašajo se tudi že kandidati. Prvi je egiptovski kralj, drugi je Abd el Krim, junak mohamedanskega sveta in vladar Maroka, tretji pa vladar arabske pokrajine Hedžas. Nad večino mohamedanov vladajo Angleži in zato bo najbrž izvoljena njim ljuba oseba. Turki so javili, da se kongresa ne bodo udeležili.

Države srednje Evrope (Avstrija, Češkoslovaška, Italija, Jugoslavija, Ogrska, Poljska in Romunija) štejejo 122 milijonov ljudi, pa imajo 2341 poslancev, 92 ministrov in 879 senatorjev. Unija ima približno enako mnogo ljudi, poslancev, ministrov in senatorjev pa kot Italija sama. Stari — novi človek.

Za kratek čas.

Moder nasvet. Žena: »Za otroka sem oprala perilo. Pri sušenju pa se je skrčilo.« — Sosed: »Operite še otroka in ga sušite, pa mu bo prav!«

Naivnost. Ljubljanski policaj: »Moram Vas prijaviti. Vi vozite z brzino 80 km na uro.« — Milijonarka: »Kakšno uro, prosim Vas? Niti ni deset minut, kar sem se odpeljala iz Udmata.«

Pametni odjenja. Oče: »Čim bolj se staraš, tem bolj odjenjuješ v pridnosti in učenju.« — Sin: »To mora biti, oče, kajti kolikor sem starejši, toliko sem pametnejši in pametnejši zmiraj odjenja.«

Tudi ponudba. »Hočete jezdit? Za pet Din morete jezdit, dokler hočete!« — »Samo tri Din imam! Ali bi mogel za te dinarje jezdit, dokler konj hoče?«

Že zna! Zaročenec vprašuje mladega dečka o starosti članov njegove družine. Končno vpraša, koliko let ima njegova zaročenka. — »29 let!« — »Pa ne veš Ti, da je treba pri ženskah povedati par let manj!« — »Saj sem!«

Na letovišču. Kmet (letoviščarju): »...in zrak je tako dober; kar predober! Povem Vam, ko boste tukaj dva meseca, si boste zaželeli, da pride mimo kak avtomobil ter Vam ga za spremembo okuži!«

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Vsem dopisnikom! Članke, notice in dopise pišite s črnilom! Posebno številke in imena naj bodo razločno napisana, da ne pride do ne-ljubih napak v listu. Prečitajte še enkrat, ko napišete dopis in ga popravite. S tem boste delo uredniku zelo olajšali in tudi sebi koristili, ako sami sebi popravljate rokopolis.

Dopisniku iz Ljutomerske okolice. Vaš dopis smo poslali v strokovno oceno Strokovni zvezi viničarjev v Ljutomeru. Priobčimo ga takoj, ko ga dobimo nazaj.

Žika!

Poskusiti je treba, potem je odločitev lahka. Odločili se boste za ŽIKO, ki je in ostane najboljša in najbolj zdrava žitna kava!

Tona! Včeraj se je pa vršila skupščina za našo prodajalno. Gledala sem, kje da si, pa te nisem zazrla. Zato pa gotovo tudi nisi slišala kaj nam je povedal poročevalec iz Ljubljane. Najbolj važno se mi zdi tisto glede prometa. Rekel je: Čim večji promet, tem večja konkurenčnost. Mesečno stane stanarina, plače, luč, kurjava, razni drobni izdatki 2000 Din. Ker znaša promet sedaj mesečno samo 40.000 Din da to 5% režijo te prodajalne. Če bi se pa promet dvignil na 60.000 Din, pri čemur bi ostala vsa režija ista, bi se v procentih režija znižala na 3 1/2% ter bi imela zadruga toliko več dobička ali pa bi lahko pocenila blago za 1 1/2%. Za to je za nas same silno važno, da dvignemo promet in pridobimo zadrugi novih odjemalk. Sklenila sem, da se bom odslej naprej tudi jaz posvetila agitaciji za naš konzum. Stori tako tudi ti!